

З 1994 року в Україні є чинним Закон "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення", статті 4 та 5 якого наголошують про права та обов'язки громадян

Громадяни мають право на безпечну для здоров'я та життя питну воду. Найголовнішим обов'язком кожного громадянина є піклування про своє здоров'я та здоров'я близьких та рідних. Визначення показників безпеки питної води, яку споживає населення, покладено на виробників води, власників водопровідних та водоочисних споруд. Питна вода досліджується на визначення показників якості та безпеки, а саме санітарно-хімічних, мікробіологічних, паразитологічних та радіологічних.

Державні установи, обласні лабораторні центри, що підпорядковані Міністерству охорони здоров'я України, для забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення здійснюють лабораторний контроль у вигляді моніторингу . Моніторинг в широкому значенні цього слова - система постійного спостереження за явищами і процесами, що проходять в навколишньому середовищі і суспільстві, результати якого служать для обґрунтування управлінських рішень по забезпеченню безпеки людей та об'єктів економіки. В лабораторній справі - це комплекс засобів, які забезпечують систематичний контроль (стеження) за станом та тенденціями різних процесів. Для цього і складаються плани моніторингових лабораторних досліджень, що погоджуються з органами виконавчої влади, місцевого самоврядування.

ДУ "Закарпатський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України" та його відокремлені структурні підрозділи (міськрайонні, міжрайонні та районні філії) з урахуванням планів моніторингового лабораторного контролю, заявок

від юридичних та фізичних осіб щорічно виконують певну кількість лабораторних досліджень, в тому числі і по зразках питної води. Результати лабораторних досліджень питної води оцінюються по вимогах, викладених в Державних санітарних нормах та правилах (ДСанПіН) 2.2.4.-171-10 "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної до споживання людиною".

В 2019 році досліджувалися зразки води централізованого (водопроводи різної підпорядкованості) та нецентралізованого (колодязі, каптажі, свердловини) водопостачання з визначенням хімічних, бактеріологічних, паразитологічних та радіаційних показників. При цьому результати досліджених проб питної води за паразитологічними та радіаційними показниками відповідали діючим в державі вимогам.

З загальної кількості досліджених зразків води централізованого водопостачання не відповідало нормам за хімічними показниками 7,2 %, за бактеріологічними – 11,8 %. Значне перевищення за хімічними показниками (каламутність, кольоровість, аміак, нітрити, нітрати) відмічене у водопровідній воді Ужгородського, Хустського, Рахівського, Міжгірського районів, перевищення за бактеріологічними показниками (загальне мікробне число, загальні колі-форми та так звана E-coli) мають ще і зразки питної води у Тячівському та В.Березнянському районах, за виключенням Рахівського.

Населення Закарпатської області (переважно в сільській місцевості) використовує для господарсько-питних потреб джерела нецентралізованого водопостачання, а саме колодязі шахтні (громадські, індивідуальні), каптажі (у т.ч. громадські), артезіанські свердловини. Вода таких об'єктів належить до незахищеного водоносного горизонту і напряму залежить від стану, в якому перебуває оточуюча територія.

В 2019 році з загальної кількості джерел нецентралізованого водопостачання, на яких проводилися лабораторні дослідження води, на 29, 3 % з них результати лабораторних досліджень води не відповідали нормам. Переважна кількість об'єктів нецентралізованого водопостачання, на яких проводилися лабораторні дослідження питної води, це шахтні колодязі громадські та індивідуальні (76,0 %), вода яких за результатами лабораторних досліджень не відповідала нормам в 19,67 % .

З загальної кількості досліджених зразків води нецентралізованого водопостачання не відповідало нормам за хімічними показниками (речовини групи азоту, залізо) 14,6 % , за бактеріологічними (загальне мікробне число, кишкова паличка)

– 27,7 %. Значне перевищення за хімічними показниками відмічене у воді джерел нецентралізованого водопостачання в м. Мукачеве, в Берегівському, Хустському, Свалявському та Перечинському районах, а перевищення за бактеріологічними показниками мають зразки води колодязів в м. Ужгороді, в Хустському, Перечинському та Міжгірському районах.

Якщо за якість та безпеку водопровідної води відповідають її виробники з організацією відомчого контролю, то за воду джерел нецентралізованого водопостачання – споживачі (сільські ради, територіальні громади, приватні особи, населення). Слід пам'ятати, що в справі забезпечення населення доброякісною питною водою ми всі маємо не тільки права, ми маємо ще і обов'язки.

ДУ "Закарпатський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України" на 2020 рік вже підготувало плани моніторингового лабораторного контролю, в тому числі і для визначення якості та безпеки питної води, яку споживає населення. Перевага в цій справі надається лікувально-профілактичним закладам, дитячим закладам та закладам соціальної сфери.